

Ugo Barbàra

Familiebanden

Een aangrijpend verhaal over
een familie die opnieuw durft
te beginnen terwijl de wereld
in brand staat

Proloog

Long Island, 1990

Als hij mijn moeder niet had vermoord, was mijn vader een goede vader geweest.

Zijn levensverhaal heb je vast al honderd keer in de kranten gelezen. Het is je op duizend manieren verteld in het soort televisieprogramma's waarin mensen die er niets van begrijpen dingen uitleggen aan lui die er ook niets van weten.

Zo gaat het al jaren. Want ondanks al dat gepraat begrijpt nog steeds helemaal niemand er iets van. Ook ik niet.

Ik probeer het al zeventien jaar lang te ontrafelen en nu heb ik besloten om iets te doen wat veel mensen belachelijk lijkt. Zo belachelijk dat ik misschien wel de enige ben voor wie het logisch is: mijn vader uit de gevangenis halen en bij me in huis nemen.

Ik heb het landhuis in Long Beach, waar ik met de zussen van mijn moeder woonde, verlaten en ben naar Bellport teruggekeerd, waar ik het souterrain van een enorm huis huur.

Dat huis is van Mary Borruso. Zij was me een gunst verschuldigd omdat ik haar uit de narigheid had gehaald in die kwestie met het luxe bordeel dat zij in New York bestierde. Nog zoiets waar je waarschijnlijk tot vervelens toe over hebt gelezen.

Mijn tantes konden het niet velen dat ik de verdediging van mijn vader op me had genomen. Dat begrijp ik wel. Vanaf het moment dat ik had aangekondigd dat ik advocaat wilde worden, hadden ze aanvoeld waar het op uit zou draaien. Want ze wisten dat ik er de man niet naar was om voor een van de maatschappen aan Park Avenue te kiezen, waar achttien uur per dag werd gewerkt om grote bedrijven

geld uit de zak te kloppen. Ze wisten dat ik een man ben die voor een habbekrats vierentwintig uur per dag in een morsig kantoor op Long Island gaat werken, zolang ik mijn vader er maar mee uit het huis van bewaring kreeg.

Daar hadden ze, geloof ik, rekening mee gehouden en ze konden het nog wel verkroppen. Maar ze zouden nooit tolereren dat ik ‘die man’ in huis nam. Dat ik elke dag die God de aarde schonk met hem van doen zou hebben.

Sinds ze van boord waren gekomen van het schip dat hen naar Amerika had gebracht, hadden mijn tantes er alles aan gedaan om zich te bevrijden van de verdenking dat elk Italiaans gezin een voorbode van ellende was. En nu waren ze ervan overtuigd dat mijn vader me op het slechte pad zou brengen en dat mijn naam op de misdaadpagina’s van *Newsday* zou opduiken, zoals mijn grootvader was overkomen vanwege die geschiedenis met de oceaanstomer Santa Ninfa.

Alle middelen die de familie bezat, hadden ze op mij ingezet. Iets waar ik al zolang ik me kan heugen onder gebukt ga en wat afgeschermd moest blijven van hetgeen mijn moeder was overkomen.

Mijn tantes hadden gehoopt dat de herinnering aan ‘de gebeurtenissen in Maple Road’, zoals het voorval in de kranten werd genoemd, mettertijd zou vervagen. Maar dat was niet gebeurd. En hoewel ik vele jaren uit Bellport was weggeweest, waren zij er stellig van overtuigd dat ik aan de Universiteit van Columbia op iemand zou stuiten die de geesten zou wakker schudden.

In Long Beach had niemand zich voor mijn geschiedenis geïnteresseerd en door de nieuwe achternaam die ik had aangenomen, werd ik niet in verband gebracht met ‘de gebeurtenissen in Maple Road’: in de joodse wijk, waar mijn tantes het lef hadden gehad zich te vestigen, zou mijn verleden ze een zorg zijn.

Daar herkende ik elk jongetje dat met zijn peies en zwarte, breedgerande hoed plichtsgetrouw op pad was naar het witte gebouw, op krap twee woonblokken afstand van station Long Island Railroad. Jarenlang had ik diezelfde route afgelegd, om vervolgens af te slaan naar de trein die me naar het katholieke lyceum in East Rockaway bracht.

Ook op de Mary’s Heart High School was mijn ware achtergrond

onbekend geweest. Mijn klasgenoten wisten alleen dat mijn moeder was overleden en dat mijn vader sinds jaren met een nieuwe vrouw in Californië woonde. Meer niet. En dat was prima.

Iedereen in de buurt kende echter mijn tantes, Josie en Connie. Lang hadden ze niet over hun verhuizing naar Long Island gepeinsd. Josie, mijn moeders jongste zus, had er het stenen huis met uitzicht op de oceaan gezien en ze had het plan om een *brownstone* in Manhattan te kopen alleen willen laten varen op voorwaarde dat dit haar huis zou worden. En zo geschiedde. Ze hadden de grond met het victoriaanse huis, in het bos vlak buiten Bellport, verkocht en het benodigde geld bij elkaar geschraapt om het landhuis op Long Island Beach te kopen, waar alle joodse families uit de buurt op hadden geaasd.

Josie en Connie hadden niet per se willen afdingen, ze hadden in contanten betaald en in minder dan een week hadden ze zich de mooiste woning aan Magnolia Boulevard toegeëigend.

Het bakstenen huis stak als een antiek juweel af tegen de andere huizen. 's Ochtends waren Josie en Connie het gaan bezichtigen en 's avonds hadden ze de koop beklonken. Een week later zaten we erin.

Ik had een van de zolderkamers gekregen, maar bracht het grootste deel van de tijd in de *basement* door, waar de vorige eigenaar zijn kantoor had gehad en waar hij in het breedste gedeelte een bar had geplaatst, compleet met een toog, planken, krukken en een koelkast. Josie had er een oude flipperkast tegen de muur laten zetten, waar ik op losging om de saaie studiemiddagen te doorbreken. Het gebeurde weleens dat ik tot laat beneden bleef, zo laat dat ik geen zin meer had om de drie trappen op te gaan naar mijn eigen kamer en ik beneden, met mijn kleren nog aan, op de bank in slaap viel. Als mijn grootmoeder Anna me dan de volgende ochtend aantrof, koud en verformfaaid, wakte ze me furieus, me allerlei verwensingen in Siciliaans dialect naar mijn hoofd slingerend, omdat ik zo weinig respect had voor mijn gezondheid. Ik had dan heel kort de tijd om me te wassen en iets schoons aan te schieten voordat ik aan het ontbijt moest verschijnen, dat oma, nog steeds mopperend, intussen voor me had bereid.

Na school werd ik bij thuiskomst welkom geheten door de klanken van Perry Como of Frank Sinatra, die Connie door de salon liet schallen. De muziek hield pas op wanneer Josie thuiskwam en ze de stereo

uitschakelde om de televisie aan te zetten voor de nieuwsuitzending van zes uur.

Het ritme van onze dagen werd ingegeven door een heel gewoon, maar nooit deprimerend dagschema. Van gewoontes waar we niet meer zonder konden als we niet wilden terugvallen in de duistere waanzin van onze laatste dagen aan Maple Road.

Het spook van wat er was voorgevallen in de garage van mijn ouderlijk huis kwam het landhuis op Long Island niet in. Hoewel we wisten dat het er was, buiten voor de deur, en dat het niet zou aarzelen om binnen te komen zodra we het daartoe in de gelegenheid stelden.

Het was er, samen met de vele andere verhalen die er over mijn familie de ronde deden. En die anders zijn dan hoe ze je verteld zijn of dan wat je erover hebt gelezen. In de kranten, in geschiedenisboeken of van die absurde non-fictie, opgetekend door mensen die beweren dat ze weten hoe het is gegaan.

Ik weet hoe het daadwerkelijk is gegaan. Doordat ik het van mijn tantes heb gehoord, die het van mijn grootouders hebben gehoord, die het weer van hun ouders hebben gehoord en zo voort tot aan het begin der tijden.

Als je dus wilt weten wat waar is van wat je hebt gelezen, luister dan naar wat ik vertel.

Vanaf het levensverhaal van de man bij wie het allemaal begon.

Tot aan mezelf, de hoeder van zijn verhaal en alle andere verhalen die wij aan elkaar doorgeven. Zodat we niet vergeten wie we zijn.

Zodat we levend blijven.

DEEL EEN

Castellammare del Golfo, 1860

Naast het kasteel, waar het bastion loodrecht naar de kliffen eronder liep, kleurde de lucht onzeker blauw-paarsig, om elk moment te kunnen ontbranden in een vurige zonsopkomst. Het schouwspel deed Nicola denken aan meisjes wier wangen rood opvlamden wanneer een matroos zich bij hun voorbijgaan een weinig subtiel compliment liet ontvallen.

Dat liep niet zelden verkeerd af. Het meisje versnelde haar pas om zich naar huis te haasten, ingehaald door deze of gene die het tafereel had gadegeslagen en in allerijl de vader of broer ging inlichten.

Daarna was het alleen een kwestie van tijd tot, onder binnensmonds gevloek, het eerste voorhanden liggende werktuig mee werd gegrepen en de vader of broer naar de plek stoof waar het onvertogen woord gevallen was, bij elke stap vaster overtuigd dat de schoffering met bloed gewroken moest worden.

Terwijl de beledigde partij hijgend en dreigend over straat beende, verzamelde zich er een hele stoet achteraan, van winkeliers die hun dorpel verlieten, jochies en klaplopers van allerlei slag. Allemaal echoden ze het gehijg en gedreig, met daartussendoor een hele rits van ‘wie was het?’, ‘wanneer?’ en ‘waar?’, die de vastberadenheid om voor gerechtigheid te zorgen oppoekte.

De vastberadenheid taande echter als de beledigde partij vervolgens ontdekte dat de dader van de schoffering niet meer daar was waar was verteld. Alsof die had moeten blijven staan wachten op de messteken of het schot hagel. En ze taande nog verder naarmate de stoet de haven naderde, waar de onverlaat beslist vandaan was gekomen.

Om uiteindelijk helemaal uit te doven zodra de kerel gevonden was, onder aan de loopplank van een schip, aan het werk of gewoon wat grappend met zijn maten. Zeelui uit Marseille, Genua of Engeland, die meer gewend waren aan opstootjes dan alle vissers en boeren uit Castellammare bij elkaar, die volgens oude tradities hun vijand eerder in de slaap grepen of in de rug of op een onbewaakt moment waarop de ander zich niet kon verdedigen. En om de geschoffeerde dochter of zus te wreken, restte er niets anders dan maar wat dreigementen te brommen, net luid genoeg zodat de omstanders het konden horen, maar zonder de oren van de zeelieden te bereiken, die alleen even nieuwsgierig opkeken naar wat die menigte dorpelingen daar toch kwam doen.

Door dat soort gedachten werd Nicola in beslag genomen, terwijl hij verborgen zat achter de hoge kliffen die door Gods hand in een cirkel aan de voet van het bastion waren gelegd om daar een natuurlijk zwembad te vormen. Kristalhelder, doodstil water dat de Vasca della Regina, het Koninginnebad, werd genoemd.

Sinds de dagen warmer waren, van een hitte zo intens dat ze een snoeihete zomer deden vrezen zoals die van het jaar daarvoor, kwam Nicola er elke ochtend.

Hij kwam daar sinds hij op een dag, nog voor zonsopgang, een gedaante uit een van de huizen aan de Strada Grande had zien glippen, die de straat beide kanten op had afgespeurd en daarna met snelle passen de weg naar zee was ingeslagen.

Door de manier van lopen wist Nicola zeker dat het een vrouw was, of liever een meisje, en hij had willen weten waarom zij zo vroeg en bovendien alleen op pad was.

Het was het moment van de dag waarop de vissers de zee al op waren en de boeren het veld, en waarop de straten nog uitgestorven waren voordat ze zich zouden vullen met kwajongens, winkeliers en bedrijvige huisvrouwen.

Het was precies het tijdstip waarop de zon achter de muur van het bastion kwam uitpiepen en haar stralen over het water uitgoot, in iets wat nog niet echt licht was, maar eerder een vuur dat elk moment de zee in vuur en vlam kon zetten.

Onderweg naar de Vasca della Regina bleef het meisje af en toe staan om achterom te gluren, waarna ze haar passen nog verder versnelde alsof ze dringende haast had.

Nicola had haar gevolgd, zich meermaals afvragend of het niet onverstandig was wat hij deed, of hij geen klappen zou krijgen of, erger, een mes tussen zijn ribben.

Aan het einde van de straat had het meisje vlug haar schoenen uitgetrokken en haar haar uit de sjaal bevrijd die het bijeen hield. Nicola's adem had gehaperd om die blonde – hoogblonde – bosfijn, zijdezacht engelenhaar. Plotseling had het meisje omgekeken en voordat Nicola achter een rotsblok was weggedoken, had hij een glimp van haar gezicht opgevangen, van een flits in haar ogen die leek op de angst van een vluchtend dier. Het was slechts een kort moment, want daarna had ze in een vloeiende beweging haar jurk van haar lichaam laten glijden en, zoals een schuivend toneelstuk een toneel-scène onthult, aan Nicola eerst haar ontblote schouders getoond, haar licht bronskleurige huid door die wirwar aan sproetjes, en daarna de rest, tot haar benen, enkels, voeten aan toe. Zonder verder om te kijken, had ze zich toen in het water laten zakken, als een wezen dat hunkerde om terug te keren naar haar eigen element.

Haar hoofd was onder water verdwenen en een heel eind verderop weer opgedoken. Ongezien, verborgen tussen de rotsen, bleef Nicola toekijken. Het meisje had zich naar hem toegekeerd, zich niet bewust van zijn aanwezigheid, en rondgekeken om er zeker van te zijn dat er niemand was. Ze was opnieuw ondergedoken, met haar benen als een zeemeerminnenstaart boven het wateroppervlak uit.

Haastig was ze er daarna uit gekomen, met één arm zo goed en zo kwaad als het ging haar borsten bedekkend en met één hand haar onderbuik. Met dezelfde snelheid als waarmee ze zich had uitgetkleed, had ze zich weer aangekleed, haar natte haar in de sjaal gewikkeld en was ze weggegaan.

Bianca, heette ze. Ze was zestien en al heel lang in dienst bij het huis aan de Strada Grande waaruit Nicola haar naar buiten had zien komen. In de daaropvolgende dagen, waarop hij steevast om de hoek van de straat had gewacht om haar vervolgens naar de Vasca della

Regina te volgen, had Nicola ontdekt dat ze een vondelinge was, een weeskind, uit het klooster van de Kruisheren en overgeplaatst naar de familie Montalto op de dag dat ze twaalf jaar oud was geworden.

Praatjes over vondelingen waren er volop. De zwaksten bezweken aan verkeerd behandelde ziektes, ondermaatse voeding en losbandigheid. Alleen kinderen met een bijzonder sterk gestel, of met een weldoener die geld voor hen stuurde, maakten een kans om te overleven.

Bianca was ongetwijfeld de vrucht van een avontuurtje van een burger, advocaat, landbouwkundige of edelman die zijn lusten op een arbeidster had willen botvieren, waarna de arme vrouw toen het moment daar was geen andere keus gehad dan het kind aan het vondelingenluik van de Kruisheren toe te vertrouwen.

Ze was goed terechtgekomen. Niet alle weeskinderen was het gegund om bij een familie van stand terecht te komen en de familie Montalto hoorde bij de meest gerespecteerde huizen van Castellammare.

Bij de Vasca della Regina verrichtte het meisje telkens dezelfde handelingen: een snelle blik over haar schouder, razendsnel uitkleden en dan schielijk het water in.

Nicola begreep niet waar zo'n mooi meisje al die tijd verborgen had gezeten, maar daarna was het echter bij hem opgekomen hoe vrouwen zijn: van kleine meisjes veranderden ze binnen één seizoen in jongedames, waarna ze haast onherkenbaar werden.

De gedachte aan haar liet hem overdag niet meer los en als hij 's avonds thuiskwam, als het al bijna donker was en hij aan tafel ging zitten voor het avondeten, wilde hij alleen nog maar haar beeltenis oproepen. Die verstrooidheid ontging zijn ouders en broers en zussen niet. Niet dat Nicola zo'n kletskaus was, de woorden die hij normaal aan tafel sprak waren op één hand te tellen, maar nu was hij nog zwijgzamer en dromeriger dan gewoonlijk.

De andere kinderen, die nog klein waren, staken de draak met hem en zelfs zijn vader en moeder, met wie hij zijn stugge karakter gemeen had, daagden hem uit in een poging hem uit die overpeinzingen te halen waarin hij bleef hangen tot hij naar bed ging.

Dat bed was een kwelling voor hem. Niet alleen omdat hij er ondanks de vermoeidheid de slaap niet kon vatten, maar omdat hij door het slaapgebrek steeds uitgeputter raakte, en steeds banger dat hij niet

op tijd wakker zou zijn om het huis uit te sluipen. Het huis was ook een kwalling. Vier muren, op een steenworp afstand van de haven en niet veel groter dan een opslagplaats, met een mezzanine waarop hij sliep maar die zo laag was dat hij zijn hoofd stootte zodra hij probeerde rechtop te staan. In de kamer beneden, naast de tafel waar ze aten wat er te eten viel, stonden het bed dat zijn ouders deelden met zijn jongste broertjes en het bed van zijn zusjes. Jutezakken vol graanstoppels die je bij elke beweging prikten als spelden en die knisperden als een haardvuur.

Een kwalling die hem er voortdurend aan herinnerde wie hij was en wie hij voor altijd zou blijven: iemand die nooit goed genoeg kon zijn voor Bianca. Hoewel ze maar een weeskind was, was ze zó mooi dat mannen met geld binnenkort beslist hun oog op haar zouden laten vallen. Als dat al niet gebeurd was.

Elke keer dat hij Bianca volgde, maalden die gedachten door Nicola's hoofd. En wanneer hij zat bij te komen van haar wonder-schone naaktheid, vervloekte hij zijn afkomst, zijn armzalige huis, zijn werk dat enkel gezwoeg was, en in zijn binnenste welde dan een droefgeestigheid op waardoor hij zich nog luiziger, armer, ongeschik-ter voelde.

Bianca was bij de Vasca della Regina gearriveerd en nog voordat ze over haar schouder kon kijken, had Nicola zich al achter het gewoon-lijke rotsblok verschanst. Hij wist precies hoe ver hij zijn hoofd erbovenuit kon steken om te kijken zonder gezien te worden. Toen hij zich goed en wel had geïnstalleerd, nam hij vanuit een ooghoek een beweging waar. Hij hurkte in een poging zo'n beetje te verdwijnen en zocht met zijn blik naar wat het was geweest.

Hij hoorde een zacht ruisen en zag daarna een van de donkere struiken bewegen. De afgelopen dagen was hij minder voorzichtig geweest dan ervoor. Ondergedompeld in zijn sombere gepeins had hij niet meer opgelet of hij was gezien of werd gevolgd, zoals hij op zijn beurt Bianca volgde. Die onoplettendheid kwam hem nu mis-schien duur te staan.

Hij stelde zich een gedaante voor, net als hij gehurkt, en instinctief tastte hij in zijn broekzak, waar altijd een mes in zat, met het lemmet

in het heft geklapt. De gedaante bewoog, stond op en toonde wat hij was.

Wie hij was.

Op dat moment kwam Bianca de zee uit, terwijl ze het vocht uit haar lange gevlochten haar kneep en zonder een poging zichzelf te bedekken. Ze had niets in de gaten, al was Bartolo Trupiano sowieso niet bang om zich te laten zien, met zijn handen op zijn heupen en een tevreden lachje om zijn mond.

Nicola's adem, die hij de hele tijd had ingehouden, stakte nu in zijn keel. Bartolo droeg het tenue van de 'Koppenhakkers', zoals de Trupiano's bekendstonden: een gerafelde, vuile kiel en een ruw geweven matrozenbroek die ooit licht van kleur geweest moest zijn, misschien zelfs wit, maar nu de volle armoede verried van de man die hem droeg.

De armoede van de Koppenhakkers was geen gewone armoede. Het was armetierigheid. Lange tijd woonden ze als beesten op de Petrazzi, een groot, nagenoeg vlak gebied dat zich vanaf het einde van de Strada Grande tot aan de voet van de bergen uitstreckte, in in elkaar geflanste krotten die gedoemd waren om te worden weggevaagd bij elke iets heviger regenuitbarsting die vanuit de bergen opzette.

Telkens zetten de Koppenhakkers hun nederzetting opnieuw op, als het kamp van een circusgezelschap dat naar believen opgebouwd en afgebouwd kon worden. En alsof er niets was voorgevallen, pakten ze de draad van hun handeltjes steeds weer op.

Zo was het althans gegaan totdat don Ferdinando Ancona had besloten dat hij de Petrazzi nodig had om er woningen op te zetten voor zijn landarbeiders. Binnen het tijdsbestek van één nacht had hij alle Koppenhakkers de vlakte afgejaagd alsof het muizen op zolder waren. Met een stuk of twintig waren zijn mannen te paard tussen de krotten opgedoken en hadden hun toortsen op de rieten daken van de hutjes geworpen. In een flits stond de hele boel in lichterlaaie alsof het klaarlichte dag was. De vlammen belichtten het armetierige bestaan van die wilde wezens en dreven hen van hun strozakken en voddenmatrassen af. Een van de Koppenhakkers was met zijn geweer in de aanslag naar buiten gekomen en met een kogelregen verwelkomd die hem ter plekke had gevelde. En toen Masino, het stamhoofd, uit zijn

brandende krot was gekomen, langzaam en plechtstatig, de handen een stukje omhoog in een gebaar van overgave om indien geen vrede dan toch zeker een verstandhouding te bereiken, kreeg ook hij een kogelregen over zich heen.

Toen de Koppenhakkers zagen dat hun leider in zijn eigen bloed lag te reutelen, hadden ze de benen genomen.

Sindsdien woonden ze buiten het dorp, langs de weg naar Trapani, en daar waren ze nog verder verwilderd. Het was zelfs zo erg dat wanneer een postbode of een venter ze op zijn pad trof, hij hun liever zonder bakkeleien een munt in handen drukte, want voor die lui was het leven niet meer dan twaalf *tari* waard.

Don Ferdinando had de houten krotten vervangen door *catoi*, uit stapelmuren opgetrokken huisjes, waar de mensen in niet veel betere omstandigheden leefden dan voorheen de Koppenhakkers, met als enige verschil dat zij de wetten van hun baas respecteerden.

Het gebeurde maar zelden dat een Koppenhakker zich in het dorp vertoonde, maar iedereen wist dat sommigen van hen er 's nachts rondslopen om te pakken wat ze pakken konden, in de wetenschap dat heel wat dorpsbewoners met liefde een handbus in hun rug leegschoten als dat niet de woede van die hele stam over hen zou afroepen.

Don Ferdinando had die aan den lijve ondervonden; een jaar nadat hij zijn *catoi* had laten optrekken, was hij dood in een plas bloed in zijn bed aangetroffen. De dader had zich via het dak naar beneden gewrongen, waar hij God weet hoe en God weet waarlangs op gekomen was. Toen de mannen van don Ferdinando bij de nieuwe nederzetting van de Koppenhakkers waren gearriveerd, hadden ze er niemand aangetroffen, nog geen hond aan een paal en nog geen kip scharrelend op het erf. Opnieuw hadden ze alles wat overeind stond platgebrand of verwoest en de Koppenhakkers hadden zich een aantal jaar niet laten zien. Sommigen zeiden dat ze in Salemi waren gaan wonen, anderen beweerden nog verder weg, maar zoals onkruid toch altijd weer opduikt nadat je het hebt uitgetrokken, waren ze op een ochtend terug. En wie nog een rekening met ze te vereffenen had, had het er maar wijselijk bij laten zitten, want dat kwaadaardige zaad zou nooit uitgeroeid kunnen worden, evenmin als de schulden die het had.

Ongezien bestudeerde Nicola Bartolo Trupiano's gezicht en hij las wat hij al had aangevoeld. Ook Bianca moest het voorvoeld hebben toen ze, op zoek naar een rotspunt om zich aan vast te houden, opkeek en haar blik die van de Koppenhakker ontmoette. Ze stapte zo gehaast achteruit dat ze struikelde en, naakt, in het water viel.

Het was als een rode lap op een stier. Bartolo trok zijn kiel uit en sprong. Bianca draaide zich om en probeerde met krachtige slagen de enige, nauwe, opening te bereiken die het rotsbassin met de open zee verbond.

De Koppenhakkers waren vleeshouwers: ze hielden geiten en schapen en slachtten die voor arme gezinnen en kinkels. Ze leefden als dieren en van de dieren hadden ze het jachtinstinct overgenomen, dat hen in staat stelt de zetten van een prooi te voorzien. Dus nog voordat Bianca zag waar de weg naar de veiligheid zich bevond, had Bartolo die doorgang al geblokkeerd. Zijn grijns had plaatsgemaakt voor een beestachtige grimas.

Opnieuw veranderde Bianca van richting: ze spartelde naar de rotsen toe om zich er zo vlug als ze kon bovenop te hijsen zodat die haar naar veilig terrein konden leiden, naar de straat. Een of ander instinct belette haar te schreeuwen, het zou immers niet eenvoudig zijn te verklaren wat ze op dat tijdstip in zee deed, alleen en bovendien naakt.

Tot aan zijn taille in het water, maaide Bartolo met zijn armen in het rond, zijn borstkas vooruitgestoken en zijn mond wijd open om zijn tanden te tonen, als een hond die achter een haas aan jaagt.

Bianca was nu bij de kliffen en tastte met haar handen het gladde oppervlak af, ze glibberden weg, ze pakte opnieuw een uitstekende rotspunt vast en met al haar kracht trok ze zich omhoog, precies op het moment dat Bartolo haar bij de heupen greep.

Dit keer slaakte het meisje wel een kreet en instinctief schopte ze achteruit. De eerste trap miste doel, de tweede trof Bartolo vol op de neus, waardoor hij losliet en zijn handen voor zijn gezicht sloeg. Het bloed droop over zijn lippen en kin. Hij vloekte en stortte zich opnieuw naar voren.

Door de trap uit haar evenwicht gebracht was het meisje haar grip op het rotsblok kwijtgeraakt en uitgegleden, waarbij ze hard op de stenen was geklapt. Met één hand kon ze zich nog net aan de rotspunt

vastklampen en op die hand had Bartolo het nu gemunt. Bianca's vingers knepen zich samen en met haar andere hand probeerde ze de Koppenhakker in het gezicht te krabben, en dat was het moment waarop hij haar bij de haren pakte en begon te trekken, in een poging haar van de rots los te rukken. Weer gilde ze en dit keer klonk haar schreeuw verstikt, alsof ze zich overgaf. Onder Bartolo's kracht ging haar hand om de rotspunt open, ze liet de rots los, waardoor ze in zee belandde. Ze spartelde hevig, kreeg zout water binnen, waardoor ze moest hoesten, en haar ogen gingen tranen. Bartolo had haar alweer te pakken. Hij had haar bij haar nek gegrepen en gaf haar een klap die haar kopje-onder deed gaan.

Nicola was overeind gekomen, zijn spieren stonden gespannen als scheepstouwen, zijn bloed klopte in zijn slapen alsof zijn hoofd elk moment kon ontploffen. Hij dook van de rotsen, recht op Bartolo's rug.

Het was een sprong van nog geen drie meter, maar voor Nicola voelde het alsof hij tegen een muur sloeg. Allebei tuimelden ze om in het water en toen de Koppenhakker zich hersteld had van de klap, zag hij Nicola voor zich staan, tot zijn middel in het water met zijn armen vooruitgestoken en zijn vuisten gebald, klaar voor het gevecht.

Bianca had zich op de rots gehesen, hoestend en spugend en huilend, en ze was met haar rug tegen een rotsblok gaan zitten om even op adem te komen.

'Rennen,' zei Nicola tegen haar, ondertussen Bartolo in de gaten houdend.

De verwonderde gezichtsuitdrukking van de Koppenhakker sloeg om in een wrede grimas, alsof het beest nu niet één maar twee prooiën tussen zijn kaken had.

'Wat wou je doen?' gromde hij. 'Nou? Is ze soms je meissie?'

Nicola keek achterom naar Bianca, hij bracht zijn hand naar zijn broekzak en smeekte God dat het mes er nog in zat. Het zat er. In een vloeiende beweging haalde hij het eruit en knipte het open. 'Poten thuis,' zei hij, en daarna weer tegen Bianca: 'Rennen.'

Terwijl het meisje zich omdraaide om de kliffen op te klimmen, wierp Bartolo zich met zijn volle gewicht op de hand die het mes vasthield, waardoor het in het water viel. Nicola slaagde erin om Bartolo's

haren te pakken, maar die was hem te snel af; hij drukte zijn hand in Nicola's gezicht en duwde hem onder water. Nicola ademde in, kreeg het zout binnen en de lucht stokte in zijn longen terwijl hij met zijn nagels, tevergeefs, probeerde de man te krabben die hem wilde doden. Bartolo kneep zijn beide handen om Nicola's hals, het water stroomde Nicola's longen in, maar hij kon niet eens meer hoesten. Zijn benen voelden loodzwaar, zijn armen zakten omlaag alsof ze van steen waren en zijn adem was nog slechts een waterige substantie in zijn mond en in zijn keel. Er was niets wat hij kon doen om niet te sterven.

Zijn vingers raakten de glibberige steentjes op de zeebodem. In een laatste poging stak hij zijn handen uit en probeerde zich op te drukken, maar ze gleden uit en de Koppenhakker kneep nog steviger. Nicola's rechterarm verslaptte, zijn vingers graaiden rond op zoek naar een houvast en kregen iets onverwachts te pakken. Zijn laatste instincten ontstaken een lichtje in zijn brein, en in één keer en met alle kracht die hij in zich had, liet Nicola zijn hand uit het water omhoogschieten.

De greep op zijn nek verslaptte, het gewicht van zijn tegenstander werd lichter en Nicola slaagde erin weg te glibberen.

Hij duwde zich met zijn handen en voeten omhoog en wist overeind te komen. Hij hoestte, proestte, spuugde een sloot water uit en keek uiteindelijk rond. Tussen de stroompjes water die uit zijn haren dropen en het zout dat in zijn ogen prikte door zag hij Bartolo. Rechtop en bewegingsloos als een paal, zijn armen slap langs zijn lichaam. Hij draaide zijn hoofd een klein stukje om Nicola's blik te zoeken, het handvat van het mes dat vlak onder zijn oor uit zijn nek stak, blikerde in het zonlicht.

Een straal bloed liep langs zijn hals en over zijn zongebruinde huid. Hij tilde zijn linkerhand op, voorzichtig, en met zijn vingertoppen voelde hij aan het mes. Hij wreef zijn duim en wijsvinger over elkaar als om zijn bloed te monstereën en probeerde ze toen voor zijn gezicht brengen. Maar het licht in zijn ogen doofde al.

Bartolo Trupiano viel voorover, stijf als een plank, en bleef zo liggen, bewegingsloos, terwijl het water zich boven hem sloot.

Proestend keek Nicola om zich heen. Er was niemand, ook Bianca

niet. Zodra hij enigszins op krachten was gekomen, trok hij zich op de rotsblokken en klom verder over de kliffen, naar de straat. In de verte ontwaarde hij, vlak voor ze om de hoek verdween, een witte wapperende jurk en een half loshangende blonde vlecht.